

УДК 343.982

І.І. ДАНОВСЬКА, Київський національний університет внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТЕХНІКИ У ПРОЦЕСІ РОЗКРИТТЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ: ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Ключові слова: криміналістична техніка, техніко-криміналістичні засоби та методи, науково-технічні засоби

Сьогодні можна відмітити одну закономірну тенденцію – поступового зростання значення використання криміналістичної техніки у процесі розкриття та розслідування злочинів. Це пов'язано, перш за все, із зростаючою потребою суспільства забезпечити особисту безпеку, захистити себе, членів своїх родин від злочинних посягань. По-друге, використання криміналістичної техніки в межах процесуальної діяльності сприяє всебічному та більш повному встановленню фактичних даних у справі, їх належне процесуальне закріплення, об'єктивне дослідження. Це, в свою чергу, значно полегшує діяльність щодо виявлення, фіксації, дослідження та оцінки речових доказів з позиції їхньої достовірності, покращує їхню індивідуалізацію, попереджуючи при цьому підміну одних предметів іншими. Засоби та методи криміналістичної техніки, забезпечуючи виявлення і правильну оцінку матеріальних ознак злочину, у подальшому значно полегшують пізнавальну діяльність як слідчого, так і суду, а також високу точність і повноту відтворення доказового матеріалу, сприяють закріпленню гарантій прав усіх учасників кримінального процесу тощо. Нехтування

потребою застосування засобів та методів криміналістичної техніки під час розкриття та розслідування злочинів призводить у більшості випадків до різкого зниження результативності даного виду діяльності.

Проте, аналізуючи сучасний стан слідчої практики, можна виявити суттєві проблеми при використанні засобів і методів криміналістичної техніки практичними працівниками, що є наслідком повної або часткової відсутності належного криміналістичного забезпечення, яке виражається у неякісній теоретичній підготовці під час навчання, відсутності певних знань, вмінь і навичок щодо правил поведження з технічними засобами, окремих рекомендацій їх застосування тощо. У цьому випадку, підтримуючи думку А.В. Іщенка, повинна реалізовуватись практико-прикладна функція криміналістики, яка виражається у створенні відповідного науково-методичного забезпечення використання засобів та методів криміналістичної техніки, організації впровадження їх у практику [1, с.102]. Наведена обставина й визначила актуальність обраної тематики.

Враховуючи перспективність даного напрямку дослідження, метою даної статті являється розгляд теоретичних положень криміналістичної техніки, правових підстав та форм її використання у процесі розкриття та розслідування злочинів. Грунтуючись на зроблених узагальненнях, поставлено завдання проаналізувати норми чинного законодавства, якими регулюється порядок використання засобів та методів криміналістичної техніки у практичній діяльності, та, по можливості, внести власні пропозиції щодо удосконалення окремих нормативних положень. Новизна роботи полягає у визначенні пріоритетних напрямків удосконалення порядку використання засобів і методів криміналістичної техніки у процесі розкриття та розслідування злочинів відповідно до сучасних реалій з метою забезпечення ефективного виконання завдань кримінального судочинства.

ва працівниками практичних підрозділів.

Не залишилась осторонь дана проблематика й у працях Р.С. Белкіна, О.Ф. Волинського, Г.І. Грамовича, Є.П. Іщенко, В.Я. Карлова, М.О. Селіванова та інших, які зробили значний внесок у розвиток як теоретичних, так і практичних положень криміналістичної техніки.

Поняття «криміналістичної техніки», так само як і предмет криміналістики, її система та інші методологічно важливі поняття й категорії, на різних етапах розвитку цієї науки визначалось по-різному, формувалось історично та змінювалось під впливом мінливих уявлень щодо самого предмета криміналістики. В найперших роботах з криміналістики, опублікованих на початку ХХ ст., під криміналістичною технікою розуміли всю криміналістику, та її іноді називали кримінальною технікою [2, с.272].

З плином часу терміном «кримінальна техніка» стали визначати один із розділів науки криміналістики, який включав у себе систему прийомів дослідження речових доказів і фізичних ознак в цілях розшуку, впізнання та ідентифікації осіб і предметів, що фігурували у судових справах. Пізніше термін «кримінальна техніка» зник із сфери використання, і техніка (як і тактика) отримала найменування «криміналістична». Але після виходу у світ (1938) статті Б.М. Шавера «Предмет и метод советской криминалистики», термін «криміналістична техніка» на два десятиріччя зник зі сфери наукового використання і криміналістику, на кшталт інших правових наук, стали поділяти на загальну та особливу частини. Лише у 1958 році він знову з'явився в літературі, коли С.П. Мітрічев «реанімував» трьохчленну систему криміналістики.

У 1950 році професор А.І. Вінберг у підручнику «Криминалистика для высших учебных заведений» наводить сугубо «технічне» визначення криміналістичних засобів. Він пише: «Под средствами в криминалистике подразумеваются: различная аппаратура, ма-

териалы, оборудование, специально применяемые для обнаружения, собирания, фиксации и исследования судебных доказательств». Дещо пізніше, у 1959 році, уточнюючи це визначення, він пише, що під криміналістичною технікою слід розуміти: «...совокупность научно-технических приемов и средств, применяемых при расследовании преступлений для обнаружения, сохранения, фиксации, изъятия и исследования различных судебных доказательств» [3, с.31–32].

Проте, невирішеним залишалось питання, які конкретно технічні засоби можуть бути віднесені до цього розділу криміналістики. З цього приводу М.О. Селіванов, конкретизуючи поняття криміналістичної техніки, відніс до неї фактично всі методи і засоби, що застосовуються у цілях попередження, розкриття та розслідування злочинів, а також засоби та методи криміналістичних експертних досліджень. Він сформував визначення криміналістичної техніки як науково відпрацьованої системи «...технических средств и методов, созданных на основе обобщения следственной, судебной и экспертной практики, а также активного применения достижений естественных и технических наук и предназначенных для фиксации материальной обстановки при осмотре мест происшествий, проведении иных следственных действий, собирании вещественных доказательств, их следственном осмотре и предварительном исследовании, в уголовной регистрации, при розыске и задержании преступников, а также в процессе криминалистической экспертизы с целью предупреждения, предварительного расследования преступлений и правильного разрешения уголовных дел в суде» [4, с.5]. Проте дане визначення не знайшло одностайної підтримки серед інших науковців. Так, наприклад, Г.І. Грамович відмітив, що його цінність полягає у тому, що згідно з ним засоби криміналістичної техніки являють собою цілісну систему приладів, інструментів, пристосувань і прийомів їх викорис-

тання. А недолік – це упущення того, що криміналістична техніка як розділ криміналістики – це також і система відповідних наукових положень, даних та знань [5, с.44].

На думку Р.С. Белкіна, під криміналістичною технікою розуміється, з одного боку, розділ науки криміналістики, який являє собою систему наукових положень відносно технічних засобів, прийомів та методик, їх використання для отримання доказової інформації з метою розкриття та розслідування злочинів. З іншого боку, під криміналістичною технікою розуміється сукупність технічних засобів криміналістики [6, с.143].

Дещо схоже тлумачення криміналістичної техніки пропонує й В.Я. Карлов, на думку якого, криміналістична техніка – це розділ криміналістики, який являє собою систему наукових знань, а також розроблених і пристосованих на її основі технічних засобів і методів збирання, дослідження і використання криміналістично значущої інформації в цілях встановлення істини у кримінальному судочинстві [3, с.43].

Аналізуючи все вищевикладене, ми дійшли висновку, що на сьогодні криміналістична техніка, гармонійно поєднуючи у собі досягнення природничих, технічних, гуманітарних наук, більшістю вчених-криміналістів розглядається двояко. Перш за все, як розділ криміналістики, який складає систему наукових положень і принципів застосування і розробки технічних засобів і методів, призначених для розкриття, розслідування і попередження злочинів, а також для правильного вирішення справи у суді. По-друге, як сукупність науково-технічних засобів, спеціально розроблених або ж пристосованих для вирішення криміналістичних завдань.

Що стосується завдань криміналістичної техніки, то з цього приводу М.І. Скригонюк робить наступний висновок: у загально теоретичному аспекті завдання криміналістичної техніки повністю збігаються із завданнями кримінального судочинства та спрямову-

ються на найбільш раціональне, дійове, швидке і повне розкриття та розслідування злочинів. Конкретизовані, спеціалізовані завдання криміналістичної техніки, на його думку, полягають у наступному:

1) розробці технічних засобів та методів, що забезпечують введення у процес доведення нових джерел криміналістичної інформації;

2) виявленні, фіксації, вилученні слідів злочину, накопиченні і переробленні відповідної інформації;

3) встановленні природи утворення слідів та причин, механізму їх взаємодії;

4) встановленні тотожності об'єктів джерел інформації, а також станів і властивостей групової належності;

5) опрацюванні криміналістичної інформації та використанні висновків для швидкого і повного розкриття, розслідування злочинів та їх попередження;

6) застосуванні науково обґрунтованих й апробованих прийомів, технічних засобів криміналістичної техніки [7, с.25–26].

Як вже зазначалося, криміналістична техніка являє собою систему наукових положень і розроблених на їх основі технічних засобів, прийомів та методик, призначених для збору, дослідження і використання доказів та інших способів розкриття та попередження злочинів. Стосовно техніко-криміналістичних засобів, то з цього приводу можна відмітити наступне. Техніко-криміналістичні засоби широко використовуються під час провадження слідчих дій, оперативно-розшукових заходів, а також в експертній діяльності. Встановлено, що їх застосування значно підвищує ефективність розкриття та розслідування злочинів. Вперше, як зазначає Г.І. Грамович, цей термін у криміналістичній літературі з'явився у 80-х роках минулого сторіччя [8, с.189]. Вважається, що його родоначальником є Р.С. Белкін, котрий виступив із пропозицією замінити ним термін «науково-технічний засіб», котрий включав будь-які засоби і методи, котрі використо-

вуються у криміналістичних цілях. На його думку, термін «науково-технічний засіб» не відображає специфічних, тобто криміналістичних цілей застосування засобів, а також є надмірно претензійним, оскільки не всі техніко-криміналістичні засоби можуть називатися науковими [2, с.308].

Проте, аналізуючи погляди різних вчених з даного питання, можна відмітити, що дане положення не знайшло однозначного тлумачення та одностайної підтримки. Так, Г.І. Грамович вважає, що заміна терміну «науково-технічні засоби» терміном «техніко-криміналістичні засоби» не є доцільним, оскільки на відміну від техніко-криміналістичних засобів науково-технічні можуть являтися і самі по собі у формі кримінально-судових доказів, що може призвести до змішування науково-технічних засобів та результатів їх застосування [5, с.47].

На наш погляд, замінити «науково-технічні засоби» терміном «техніко-криміналістичні засоби» є недоцільним. Звичайно, наявність цих двох понять у понятійному апараті криміналістики створює певну плутанину, але щоб її усунути потрібно визначити чітку дефініцію і місце у криміналістичній техніці кожного з них. З нашої точки зору, більш вдалою є ідея, запропонована Ж.В. Удовенко, включити поряд із загально технічними засобами техніко-криміналістичні, тобто лише ті, які спеціально розроблені для вирішення завдань криміналістики, у систему науково-технічних засобів. [9, с.1103–104].

З приводу класифікації техніко-криміналістичних засобів, то й досі серед вчених не досягнуто єдиної думки щодо визначення чітких критеріїв поділу і відмежування їх від інших науково-технічних засобів. Проте відомо, що вперше запропонував класифікувати на види криміналістичну техніку 1926 року С.М. Потапов. Він, зокрема, класифікував усі засоби криміналістичної техніки за двома групами: 1) засоби для збирання інформації в ході слідчих дій та оперативно-розшукових

заходів; 2) засоби для експертного дослідження речових джерел, тобто «засоби слідчого і оперативного працівника» та «засоби експерта». Нині криміналісти вважають, що доцільніше класифікувати криміналістичні науково-технічні засоби за трьома ознаками: 1) виникненням; 2) видом; 3) цільовим призначенням [7, с.31]. Зазначимо, що на сьогодні поступове розширення класифікаційних груп техніко-криміналістичних засобів є наслідком невинного науково-технічного прогресу, результатом якого є створення нових засобів, але все ж таки найчастіше – через невиправдане віднесення до техніко-криміналістичних засобів інших засобів загальної техніки.

О.Ф. Волинський наводить наступну класифікацію технічних засобів: а) розроблених в інших галузях науки і техніки без їхніх конструктивних змін; б) розроблених в інших галузях науки і техніки і конструктивно, функціонально пристосованих для вирішення «галузевих» задач; в) розроблених безпосередньо у відповідній галузі знань – криміналістиці [10, с.21]. Наведена класифікація технічних засобів вказує на джерела їх формування, але не відбиває зміст та специфіку результатів цього процесу.

Варта уваги й класифікація, запропонована Є.П. Іщенко, відповідно до якої усі техніко-криміналістичні засоби поділяються на чотири групи за такими критеріями:

1) за виникненням: а) засоби створені і використовувані тільки у криміналістичній практиці; б) засоби, запозичені з інших галузей науки і техніки та пристосовані для криміналістичних цілей; в) засоби, запозичені із загальної техніки і використовувані без змін;

2) за видом: а) прилади; б) апаратура й устаткування; в) інструменти й пристосування; г) пристосування і матеріали; д) комплекти науково-технічних засобів;

3) за суб'єктом застосування: а) слідчими для збирання доказової інформації; б) експертами при провадженні експертних дослід-

джен; в) фахівцями при провадженні слідчих дій; г) оперативними працівниками при провадженні оперативно-розшукових заходів;

4) за цільовим призначенням: а) засоби виявлення слідів злочину і предметів – речових доказів; б) засоби фіксації слідів; в) засоби, призначені для закріплення і вилучення слідів та речових доказів; г) засоби, призначені для експертного дослідження доказів; д) засоби криміналістичного обліку, розшуку злочинців і викраденого майна; е) засоби наукової організації праці слідчого; є) засоби, використовувані для запобігання і фіксування злочинних посягань на місці злочину [11, с.7].

На завершення питання щодо класифікації засобів криміналістичної техніки хотілось би зазначити наступне, що для закону та практики його реалізації не відіграє великого значення та обставина, яку техніку використовував слідчий або спеціаліст-криміналіст у своїй діяльності: запозичену в інших галузях науки та техніки чи ту, що розроблена у криміналістиці, з конструктивними змінами або без них. Важливим є лише те, щоб дана техніка у повній мірі могла відповідати визначеним критеріям допустимості, була науково обґрунтованою та її застосування не створювало загроз життю та здоров'ю, не принижувало б честі та гідності громадян. З метою забезпечення дотримання даних умов, використання криміналістичної техніки повинно базуватися на спеціально розроблених криміналістичною наукою методиках і тактичних прийомах.

Використання криміналістичної техніки може здійснюватися у двох формах: поперше, у процесуальній, під час провадження окремих слідчих дій, коли суб'єктом застосування виступає слідчий, особа, яка провадить дізнання, спеціаліст, прокурор, оперативний працівник, який проводить слідчу дію за дорученням; при провадженні судових експертиз, коли суб'єктом виступає експерт; у ході судового розгляду справи учас-

никами судового засідання. На жаль, законодавець не визначає чіткого переліку суб'єктів, які вправі використовувати криміналістичну техніку з метою досягнення цілей кримінального судочинства. Проте, аналізуючи норми чинного процесуального законодавства, вищенаведений можна доповнити ще одним суб'єктом – це захисник, який, керуючись п.5 ч.2 ст.48 КПК України, з моменту допуску до участі у справі має право застосовувати науково-технічні засоби при провадженні тих слідчих дій, в яких він бере участь, а також при ознайомленні з матеріалами справи – з дозволу особи, яка провадить дізнання, чи слідчого, а у суді, якщо справа розглядається у відкритому судовому засіданні, – з дозволу судді чи суду.

По-друге, у не процесуальній формі техніко-криміналістичні засоби застосовуються органами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, а також при провадженні слідчим, спеціалістом, прокурором першочергових досліджень у інформаційно-тактичних цілях.

Відмінність між цими двома формами застосування техніко-криміналістичних засобів досить очевидна та полягає, в основному, у різниці статусів добутої інформації. Оскільки, отримана під час процесуальної форми інформація буде завжди мати доказове значення та направлена на всебічне і повне встановлення фактичних даних по справі, їх належне закріплення та дослідження у встановлених законом межах та порядку. Що стосується інформації, яка добута непроцесуальним шляхом, то вона загалом буде містити матеріали перевірок та не мати доказового значення. Лише після процесуальної перевірки частина добутих фактичних даних може набути доказового значення.

Буде доречним відмітити, що законною підставою застосування науково-технічних засобів у межах процесуальної діяльності є ст.2 КПК України, яка визначає завдання кримінального судочинства, а також ч.1

ст.22 КПК України, в якій зазначається про обов'язок прокурора, слідчого та особи, яка провадить дізнання, вжити всіх передбачених законом заходів для всебічного, повного та об'єктивного дослідження обставин справи, виявити як обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують звинуваченого, а також обставини, що пом'якшують або обтяжують його відповідальність. Звісно, в них не міститься прямої вказівки щодо можливості застосування вказаними суб'єктами науково-технічних засобів, але досягнення мети розслідування у кожній кримінальній справі передбачає, перш за все, встановлення об'єктивної істини усіма можливими, законодавчо допустимими засобами та методами, у тому числі і науково-технічними.

Також слід згадати ч.6 ст.114 КПК України, в якій мова йде про право слідчого при проведенні різних слідчих дій використовувати машинопис, звукозапис, стенографування, кінозйомку і відеозапис. Інші статті передбачають можливість застосування звукозапису при провадженні досудового слідства (ст.85-1), кінозйомки, відеозапису (ст.85-2). Наведений перелік процесуально закріплених засобів складають, як бачимо, лише науково-технічні засоби, які розроблені в інших галузях, але використовуються без змін для потреб криміналістики. З цього приводу висувалась значна кількість думок різних вчених, котрі вважали за необхідність чітко визначити перелік всіх науково-технічних засобів і методів, які можливо та доцільно використовувати у процесі розкриття та розслідування злочинів. Проте ми дотримуємось супротивної позиції, оскільки, на наш погляд, враховуючи стрімкі темпи науково-технічного прогресу, неможливо та недоцільно визначити чіткий перелік науково-технічних засобів, які можуть бути використані у межах процесуальної діяльності, оскільки він постійно оновлюватиметься та доповнюватиметься новими технічними розробками. В цій ситуації можливо лише тільки

внести доповнення до згаданої ч.6 ст.114 КПК України, в якій замість перелічених науково-технічних засобів, зазначити наступне: «При проведенні різних слідчих дій, в яких виникла необхідність під час розслідування, слідчий вправі використовувати ті наукові та техніко-криміналістичні засоби, які не суперечать визнаним принципам законності, доцільності та не порушують законних прав та свобод інших учасників процесуальної діяльності, з метою повного, всебічного та об'єктивного дослідження всіх обставин справи». Під техніко-криміналістичними засобами розуміються технічні прилади, які розроблені спеціально для задоволення криміналістичних цілей.

Аналізуючи наведений матеріал, в якості *пропозицій*, можна зробити спробу визначити можливі перспективні напрями удосконалення діяльності щодо використання техніко-криміналістичних засобів під час розкриття, розслідування та попередження злочинів:

1) розширення кола засобів, що використовуються під час здійснення процесуальної діяльності. Даний напрям, враховуючи досягнення вітчизняної науки та зарубіжного досвіду, є на сьогоднішній день можливим. Він дасть змогу застосовувати більш сучасні технічні засоби та методи у розслідуванні злочинів, враховуючи тим самим якісно новий рівень злочинності. Проте недостатнє матеріально-технічне забезпечення ставить досить суттєву перешкоду на даному шляху;

2) підвищення рівня криміналістичних знань та криміналістичної освіти безпосередніх користувачів – практичних працівників. На нашу думку, для цього було би достатньо ввести програму підвищення кваліфікації практичних працівників щодо застосування науково-технічних засобів та приділити більшої уваги викладанню розділу криміналістичної науки «криміналістична техніка» у вищих навчальних закладах, забезпечити навчання практичним матеріалом та надати можливість кожному спробувати застосування

технічних засобів у навчальній ситуації;

3) здійснення переоснащення практичних підрозділів, забезпечити їх більш сучасними технічними засобами.

Підводячи *підсумок*, хотілось би зазначити, що, враховуючи як політичну, так і економічну ситуацію, яка нині склалася у нашій державі, говорити про введення перспективних напрямів удосконалення техніко-криміналістичних засобів у практичну діяльність правоохоронних органів зарано. По-перше, відсутність належного матеріального забезпечення, а по-друге, відсутність зацікавленості у цьому з боку державних органів та посадових осіб. Як наслідок, повна відсутність належного техніко-криміналістичного забезпечення, що відповідало би сучасним умовам боротьби зі злочинністю та сприяло б підвищенню ефективності діяльності практичних підрозділів.

Також хотілось би зазначити, що необхідно враховувати при професійній криміналістичній підготовці користувачів цією технікою дію об'єктивних закономірностей розвитку криміналістичної техніки, тенденцій їх прояву. Зміни, що відбуваються у криміналістичній техніці повинні супроводжуватися змінами програм та методик навчання, з упором на практичне оволодіння навчаннями необхідними навичками та вміннями. Мета навчального курсу криміналістики – привити професійне вміння застосовувати теоретичні знання криміналістики до вирішення практичних завдань, сформулювати творче мислення, а також вміння самостійно добувати нові знання, робити їх узагальнення і переносити в нові умови діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Іщенко А. В. Методологічні проблеми криміналістичних наукових досліджень : монографія / А. В. Іщенко ; за ред. І. П. Красюка. – К. : Нац. акад. внутр. справ України, 2003. – 359 с.

2. Белкин Р. С. Курс криминалистики : в 3-х т. Т. 1. Общая теория криминалистики / Р. С. Белкин. – М. : Юристъ, 1997. – 408 с.

3. Карлов В. Я. Использование криминалистической техники в расследовании преступлений : науч.-практ. пособие / В. Я. Карлов. – М. : Изд-во «Экзамен», 2006. – 192 с.

4. Селиванов Н. А. Научно-технические средства расследования преступлений (правовые, методологические основы применения, современное состояние и перспективы развития) : автореф. дисс. на соискание науч. степени докт. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / Н. А. Селиванов. – М., 1965. – 34 с.

5. Грамович Г. И. Понятие научно-технических средств, используемых в борьбе с преступностью / Грамович Г. И. // Повышение эффективности использования криминалистических методов и средств расследования преступлений. – М., 1985. – С. 42–47.

6. Криминалистика / под ред. Р. С. Белкина и И. М. Лузгина. – М. : Акад. МВД СССР, 1978. – 384 с.

7. Скригонюк М. І. Криміналістика : підручник / М. І. Скригонюк. – К. : Атіка, 2005. – 496 с.

8. Грамович Г. И. Криминалистическая техника (научные, правовые, методологические, организационные основы) : монография / Г. И. Грамович. – Минск : Акад. МВД Республики Беларусь, 2004. – 133 с.

9. Удовенко Ж. В. Криміналістичне забезпечення процесу доказування на досудовому слідстві: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.09 / Ж. В. Удовенко ; НАВСУ. – К., 2004. – 205 с.

10. Вольнский О. Ф. Конституционные основы технико-криминалистического обеспечения раскрытия и расследования преступлений : автореф. дисс. на соискание науч. степени докт. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс и криминалистика; су-

дебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / О. Ф. Вольнский ; МВД России. – М., 1999. – 36 с.

11. Ищенко Е. П. Проблемы первоначаль-

ного этапа расследования преступлений / Е. П. Ищенко. – Красноярск : Изд-во Красноярск. ун-та, 1987. – 168 с.

Дановська І. І. Використання криміналістичної техніки у процесі розкриття та розслідування злочинів: пріоритетні напрямки удосконалення / І. І. Дановська // Форум права. – 2010. – № 3. – С. 62–69 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-3/10diipnu.pdf>

Зроблено висновок, що сьогодні криміналістична техніка, гармонійно поєднуючи у собі досягнення як природничих, технічних, так і гуманітарних наук, більшістю вчених-криміналістів розглядається двояко. Приділено увагу формам використання засобів і методів криміналістичної техніки, запропоновані доповнення до кримінально-процесуального законодавства, визначені можливі перспективні напрямки удосконалення діяльності щодо використання техніко-криміналістичних засобів у процесі розкриття та розслідування злочинів.

Дановская И.И. Использование криминалистической техники в процессе раскрытия и расследования преступлений: приоритетные направления усовершенствования

Сделан вывод, что сегодня криминалистическая техника, гармонично объединяя в себе достижения как естественных, технических, так и гуманитарных наук, большинством ученых-криминалистов рассматривается двояко. Уделено внимание формам использования средств и методов криминалистической техники, предложены дополнения к уголовно-процессуальному законодательству, определены возможные перспективные направления усовершенствования деятельности по использованию технико-криминалистических средств в процессе раскрытия и расследования преступлений.

Danovskaja I.I. Use Criminality in the Course of Disclosing and Investigation of Crimes: Priority Directions of Improvement

The conclusion is drawn that today criminality techniques, harmoniously uniting in itself achievements as natural, technical, and the humanities, by the majority of scientists-criminality is considered doubly. The attention is paid to forms of use of means and methods criminality technicians, additions to the criminally-remedial legislation are offered, possible perspective directions of improvement of activity on use techniques-criminality means in the course of disclosing and investigation of crimes are defined.

Форум